

SPLOŠNA MATURA IZ ŠPANŠČINE V LETU 2010

Poročilo DPK SM za španščino

VSEBINA

1 Splošni podatki

- 1.1 Termin izvedbe
- 1.2 Struktura kandidatov
- 1.3 Potek zunanjšega ocenjevanja

2 Statistični prikaz rezultatov

- 2.1 Porazdelitev kandidatov po točkah
- 2.2 Meje za ocene
- 2.3 Splošni podatki o uspehu
- 2.4 Primerjalni grafi

3 Vsebinska analiza izstopajočih vprašanj in nalog

- 3.1 Analiza uspeha po posameznih delih izpita na OR
- 3.2 Analiza uspeha po posameznih delih izpita na VR
- 3.3 Mnenje ocenjevalcev

4 Sklepne ugotovitve

- 4.1 Ocena uspeha kandidatov
- 4.2 Ocena kakovosti izpitnih pol
- 4.3 Strokovno opažanje

Avtorji:

Natali Žlajpah, glavna ocenjevalka za španščino
mag. Marjan Šiftar Kalan, predsednica DPK SM za španščino
Poročilo je potrdila DPK SM za španščino na svoji seji.
Ljubljana, november 2010

1 Splošni podatki

1.1 Termin izvedbe

V šolskem letu 2009/2010 je splošna matura iz španščine potekala 27. 5. 2010. Skupina zunanjih ocenjevalcev je izdelke popravljala 10. in 11. junija 2010.

1.2 Struktura kandidatov

Letos se je k opravljanju izpita splošne mature iz španščine v spomladanskem roku prijavilo 340 kandidatov* (kandidati, ki opravljajo maturo prvič, brez udeležencev maturitetnega tečaja, 21-letnikov, ponavljavcev). Večino kandidatov so predstavljali dijaki splošnih gimnazij, nekaj jih je izpit opravljalo kot odrasli udeleženci izobraževanja.

1.3 Potek zunanjega ocenjevanja

Člani DPK SM in zunanji ocenjevalci so izvedli moderacijo izpitnega gradiva.

Ocenjevanje je bilo izvedeno dne 10. in 11. 6. 2010. Potekalo je na Državnem izpitnem centru v Ljubljani. Pred začetkom ocenjevanja je glavni ocenjevalec za vse zunanje ocenjevalce izvedel kratek seminar o načinu ocenjevanja: sprejeli so tudi dogovore v prid enotnosti popravljanja in ocenjevanja izdelkov kandidatov.

Oceniti je bilo treba 340 (še za kandidate MT in odrasli, poklicna matura in vsi ostali) izpitnih pol. Izpitne pole je popravljalo 15 zunanjih ocenjevalcev, ki so svoje delo dokončali v dveh dneh. Pripomb na delo ocenjevalcev ni bilo – to je razvidno tudi iz zelo majhnega števila ugovorov.

2 Statistični prikaz rezultatov

2.1 Porazdelitev kandidatov po točkah

Kandidate, ki so opravljali izpit splošne mature iz španščine v spomladanskem roku leta 2010, lahko glede na njihove rezultate **razvrstimo v naslednje kategorije**:

2.2 Meje za ocene

Na podlagi uspeha kandidatov se je komisija odločila za naslednje mejne točke za ocenjevanje:

Preglednica 1: Meje za oceno pri španščini.

Ocene	5	4	3	2
2010	86	74	62	50
VR	+3 = 92	+2 = 86	+1 = 80	

Vir: Državni izpitni center, 2010.

Meje so skoraj enake kakor v prejšnjih letih in primerljive z drugimi tujimi jeziki.

* V poročilu uporabljeni samostalniki moškega spola, ki se pomensko in smiselno vežejo na splošna, skupna poimenovanja (npr. kandidat, ocenjevalec, učitelj, ...), veljajo tako za osebe ženskega kot moškega spola.

2.3 Splošni podatki o uspehu

Osnovna raven

Preglednica 2: Splošni podatki o uspehu na OR.

	Skupaj
Število kandidatov	118
Povprečno število točk	80,59
Korelacija z oceno v SŠ	0,41

Vir: Državni izpitni center, 2010.

Višja raven

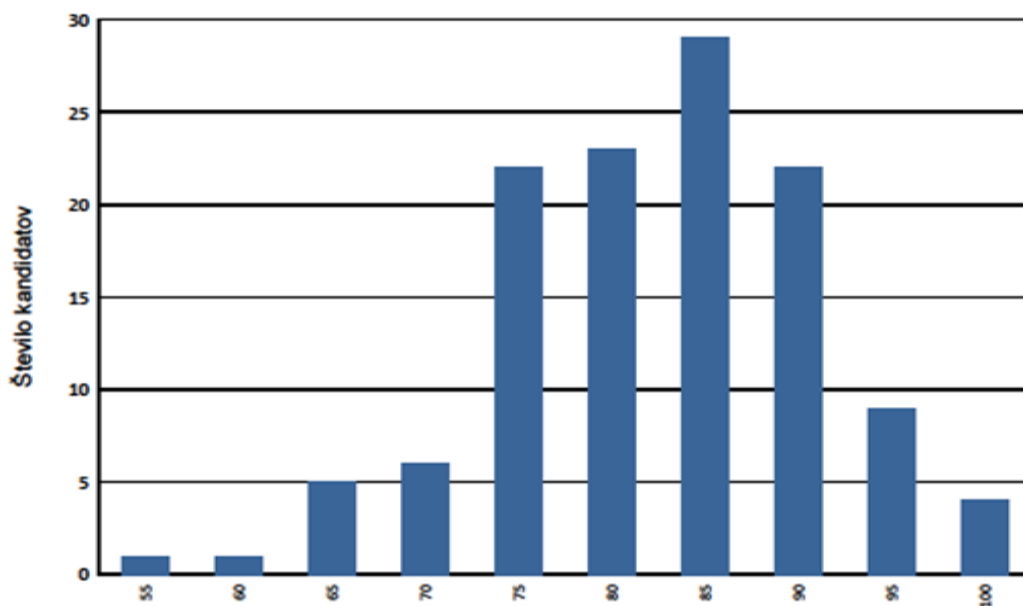
Preglednica 3: Splošni podatki o uspehu na VR.

	Skupaj
Število kandidatov	222
Povprečno število točk	85,25
Korelacija z oceno v SŠ	0,45

Vir: Državni izpitni center, 2010.

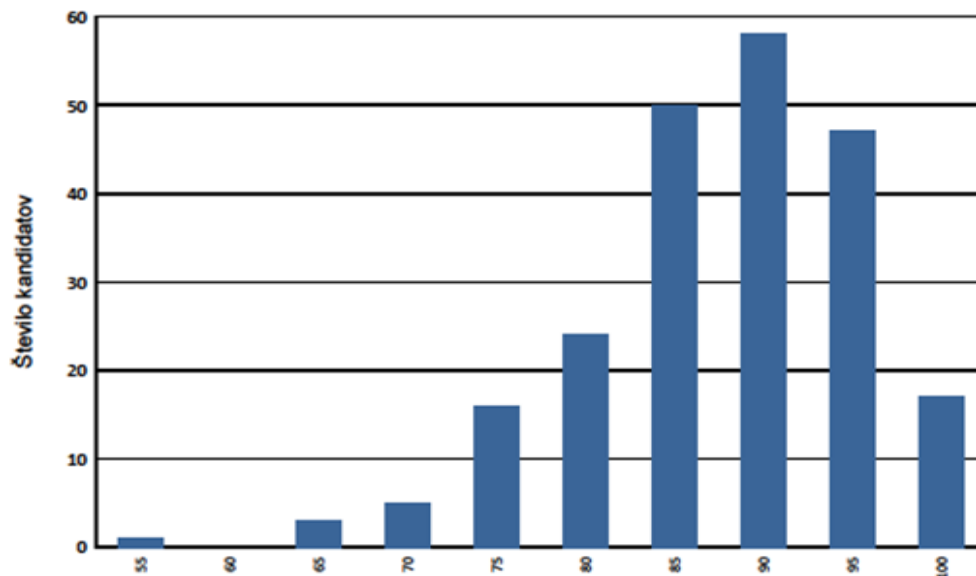
2.4 Primerjalni grafi

Slika 1: Razpored po doseženih točkah na OR.

Vir: Državni izpitni center, 2010.

Slika 2: Razpored po doseženih točkah na VR.

Vir: Državni izpitni center, 2010.

3 Vsebinska analiza izstopajočih vprašanj in nalog

3.1 Analiza uspeha po posameznih delih izpita na OR

Najnižji doseženi odstotek znanja je bil 56, najvišji pa 97 %. Notranja razporeditev znotraj teh % je smiselna. Povprečno so kandidati dosegli 80,59 %.

Rezultati kažejo dobro povprečno znanje kandidatov na OR in komisija je zadovoljna z doseženim rezultatom.

V zadnjih dveh letih je kandidatov na OR veliko več, kot kažejo povprečja prejšnjih let, predvsem verjetno zaradi nekoliko obsežnejšega literarnega besedila na VR ter vse večje razširjenosti španščine tudi kot tretji tuji jezik (kandidati nimajo toliko ur, da bi se vsi pripravljali na VR).

Komisija meni, da je bila izžrebana izpitna pola jasna, konkretna in raznolika in ni ustvarjala nepotrebne zadrege in zapletov pri kandidatih. Bila je grafično in slikovno bogato opremljena.

Bralno razumevanje

Rezultati teh nalog kažejo, da kandidati nimajo bistvenih težav pri razumevanju španskih besedil.

V povprečju so dosegli 19,24 točk od 25. Najnižji rezultat je bil 1 točka, 13 kandidatov (od 118) pa je doseglo 24 točk.

Naloge, ki bi posebej izstopala, ni bilo, bili so le posamezni primeri, ki imajo nekoliko večjo diferencialno vrednost. Predvsem opažamo, da diferencirajo predvsem primeri, ki preverjajo npr. vzročnost določenega pojava. Kandidati vse prepogosto iščejo direktne odgovore v besedilu, ne upoštevajo pa celotnega prebranega odstavka ali besedila. Vprašanje je torej relativno težko, saj preverja razumevanje. Površno je tudi, da kandidati predvsem pri splošnih temah, kot je npr. ekologija, prehitro sklepajo in odgovarjajo na vprašanja kot na znana dejstva in ne poiščejo dejanskega odgovora v besedilu. Prav tako je nekoliko več težav pri nalogah povezovanja, saj je število rešitev omejeno. Tako primeri, ki preverjajo višje taksonomske stopnje, nekoliko negativno izstopajo predvsem na OR.

Poznavanje in raba jezika

Izpitna pola poznavanja in rabe jezika nekoliko bolj ločuje kandidate, predvsem naloga vstavljanja različnih časov. Naloga dopolnjevanja predstavlja kandidatom na OR več težav, saj celostno preverja besedišče, slovnično ustreznost in pravilnost. Naloga preverja v prvi fazi predvsem izbiro pravilnega časa, nato morfologijo. To kandidatom z nekaj manj znanja povzroča več težav. Nalogi s področja pomenoslovja in komunikacije sta pokazali dobro znanje kandidatov.

V povprečju so kandidati dosegli 27,12 točke od 34, najnižje število točk je 9 (1 kandidat), 2 kandidata pa sta dosegla 33 točk, kar ju uvršča na vrh lestvice.

Izpitne pole poznavanja in rabe jezika niso strogo strukturnega značaja, ampak postavljajo kot zahtevo rabo slovnice v čim bolj realni situaciji (npr. razmišljanja o mladih v svetu komunikacij, dialogi, ali gremo skupaj na potovanje, pismo prijatelju, besedilo o glasbeni skupini), zato je včasih zahtevnost višja, a ustrežnejša. Prav poznavanje slovnice v rabi pa se pokaže tudi pri poli 3 A in 3 B.

Slušno razumevanje

Primeri teh nalog kažejo, da kandidati povprečno kar dobro razumejo celostna besedila in iz njih izluščijo pomembne podatke. Naloga o potovanju v Mehiko ni preverjala samo dejanskega razumevanja vsebine, ampak je zahtevala tudi nekaj spretnosti pri reševanju. Pri iskanju pravih odgovorov glede na daljše besedilo se je izkazalo, da je bil težaven le kakšen primer, da pa jim naloga v celoti ustreza.

Kandidati so v povprečju dosegli 13,14 točke od 17, kar je 77 %.

Pisno izražanje

Prepričani smo, da so bili naslovi za vodeni spis in za daljši pisni sestavek dobro in aktualno izbrani, saj so pokazali »pravo« vrednost kandidatov.

V poli 3 A so kandidati pisali elektronsko sporočilo prijatelju o ogledu filma, kar je v današnjem času resnična situacija.

V poli 3 B pa so se kandidati dokaj enakovredno odločali med naslovoma, ki sta govorila o nakupu nepremičnin za gradnjo nakupovalnega središča ali športnega parka in o (ne)enakosti v svetu.

Znotraj pole 3 A je bil povprečni rezultat 8,55 točke od 10, znotraj pole 3 B pa 15,89 točke od 20 (kandidate ločuje predvsem kategorija jezika).

Ustni izpit

Najnižji rezultat kandidata je bil 0 točk od 20 (1 kandidat verjetno ni pristopil k ustnemu izpitu), sicer pa so govorne sposobnosti kandidatov očitno dobre (povprečno število točk 17,08 od 20).

Letošnji rezultati kažejo dobro povprečno znanje kandidatov na osnovni ravni, ki je v primerjavi z lanskim bolj kakovostno in širše. Komisija je zelo zadovoljna z doseženim rezultatom na osnovni ravni.

3.2 Analiza uspeha po posameznih delih izpita na VR

(Rezultati na višji ravni so bolj reprezentativni zaradi večjega števila kandidatov.)

Najnižji doseženi odstotek je 44 %, najvišji pa 99 %. Razporeditev po doseženih točkah kaže lep rezultat s povprečno oceno 85,25 %.

Bralno razumevanje

Opaziti je, da kandidati višje ravni še bolje rešujejo izpitno polo bralnega razumevanja, prav tako pa razumejo tudi že strokovna besedila, kar kaže tretje besedilo. Besedila so bila kar dolga, a zanimiva in raznolika (filmi, kako rešiti svet in besedilo o plemenih, ki izginjajo).

Najnižje število točk je bilo 12 od 26, kar 40 % kandidatov pa je doseglo od 24–26 točk. Povprečno so dosegli 22,44 točke od 26. Zelo razveseljujoč je visok povprečni rezultat.

Komisija meni, da je bralno razumevanje na VR zelo visoko kakovostno (kar kažejo tudi naše mednarodne primerjave), saj so kandidati kakovostno brali in odgovarjali na izvorna besedila, tudi daljša in strokovna, zelo raznolika tako po tematiki kot po tipih nalog.

Poznavanje in raba jezika

Prav tako kot na OR je treba poudariti, da komisija pripravlja predvsem tipe nalog, kjer se strukture preverjajo v funkciji, v čim bolj realni situaciji, zato tudi ocenjevanje le-tega ni strogo formalno. To nam dopušča skupno ocenjevanje vseh zunanjih ocenjevalcev z glavno ocenjevalko. Kombinacija takih primerov in zaprtega tipa kaže kar pravo sliko kandidata.

Kandidati z najmanj točkami so dosegli 16 točk od 40, 4 kandidati pa vse točke. Povprečno so dosegli 33,36 točk.

Ugotovili smo, da so bile naloge skrbno izbrane in pravzaprav, razen nekaj izjem oz. nepravilnosti v pisavi, kandidatom niso povzročale posebnih težav. Manj težav imajo kandidati VR pri izbiri, oblikah in rabi časov ter naklonov, kar je sicer zahtevnejša naloga pri španščini in kaže na večjo jezikovno zrelost kandidatov na VR. Nekaj napak je bilo pri nepravilnem zapisu glagolov, komunikacijo so reševali odlično, podobno kot na OR so nekoliko površni pri izbiri besed, predvsem pri določenih posebnostih španščine, kot sta glagola *ser* in *estar*. Naloga tipa izbora posameznih besed sicer kaže na kar veliko stopnjo jezikovnega znanja, saj razen posameznih primerov ni bilo velikih težav.

Slušno razumevanje

Tudi tokrat je rezultat na VR pri tej izpitni poli nekoliko višji, kar kaže, da so naloge primerno otežene in diferencirajo kandidate tudi pri pomembni receptivni spretnosti v življenju: poslušanje.

Najmanjše doseženo število točk je 6 od 17, povprečno pa 14,02 točke. Visok rezultat 16–17 točk je doseglo 61 kandidatov.

Pisno izražanje

Kot je bilo omenjeno že za OR, smo prepričani, da te pole dobro pokažejo, koliko je kandidat resnično »vreden«, tako zaradi potrebe po dejanski uporabi znanja kot tudi zaradi višjih zahtev, kot so npr. interpretacija literarnega besedila, argumentacija stališč ipd. Znotraj doseženih točk (od 10 do 20) je tukaj krivulja najbolj pravilna.

Rezultati so razvrstili 24 kandidatov pri poli 3 A v 14 točk od 20, 7 kandidatov pa je doseglo vseh 20 točk, kar je za polovico manj kot lani.

Pri poli 3 B se je pokazalo, da so nivoji literarne interpretacije dobri in zanimivi (povprečje 16,72). Članice komisije za španščino smo poleg klasične literarne deskripcije vključile tudi argumentativni del, ki je kandidatom sicer dal nekoliko več svobode, a tudi zahtevnosti po taksonomskih stopnjah. Zato smo zadovoljne, da so predvsem rezultati dela 3 B, kjer mora kandidat poleg osnovnega znanja o knjigi pokazati tudi interpretacijo in argumentacijo v španščini, pokazali res pravo vrednost kandidatov.

Točke pri tej izpitni poli razlikujejo posamezne kandidate, predvsem res dobre od res slabih. 1 kandidat ima samo 4 točke, 1 kandidat samo 6 točk, 2 kandidata imata samo 8 točk, 25 pa vseh 20 točk, kar je 11 % celote.

Ponovno smo opazili, da kandidati, ki izberejo VR, niso nujno le najboljši kandidati. To se je pokazalo prav pri tej poli, ki zahteva največ samostojnega razmišljanja in samostojne in pravilne uporabe jezika. Prav tako pa opozarjamo, da vprašanja v literarni poli ne zahtevajo reprodukcije znanja, ampak poznavanje vsebine, njeno povezovanje in interpretacijo ter argumentiranje.

Ustni izpit

Kaže se krivulja navzgor, saj v povprečju kandidati dosegajo zelo visok rezultat. Največji del kandidatov je med 18 in 19 točkami, kar je kar bistveno več, kot kažejo druge izpitne pole.

Povprečno pa imajo kandidati 17,82 točke od 20. Veseli nas, da ima kar 63 kandidatov vseh 20 točk, pa vendar je, statistično gledano, nekoliko zaskrbljujoče, da rezultat ustnega izpita ponovno izstopa (sicer nekoliko manj kot lani) in da je kar nekaj takih kandidatov, ki tega »znanja« v pisnem delu niso potrdili ali se mu vsaj približali.

Res pa je, da so zadnja leta pri splošni maturi iz španščine na VR vključeni tudi kandidati t. i. »evropskih oddelkov«, ki imajo poleg rednih ur španščine še dodatne ure za projektno delo: prav gotovo je eden od vzrokov za visok uspeh pri ustnem delu in pri argumentaciji tudi poudarjeno delo v tem programu.

3.3 Mnenje ocenjevalcev

Zunanji ocenjevalci so podali mnenja o izpitnih polah in o uspehu kandidatov. Analiza je pokazala, da so bili ocenjevalci zelo zadovoljni z izborom nalog v izpitnih polah in tudi s stopnjo njihove zahtevnosti. Menili so, da je bil izpit primeren, da pa so kandidati zelo dobro pripravljeni. Bili so tudi zadovoljni z navodili. V skladu s tem ni bilo izraženih mnenj po spremembah v sestavi izpita ali Navodil za ocenjevanje.

Najpogostejše napake kandidatov, ki so jih ocenjevalci zasledili v izpitnih polah, so bile:

- površno/presplošno branje besedila in iskanje samo konkretnih podatkov, ki jih lahko prepíšeš;
- neupoštevanje veznih elementov v posameznem besedilu pri nalogah povezovanja;
- posploševanje odgovorov, ko gre za znano temo;
- morfologija glagolov (predvsem v preteklih);
- razlike med glagoloma *ser* in *estar*;
- pravilni zapis;
- raba jezika v daljših pisnih sestavkih.

4 Sklepne ugotovitve

4.1 Ocena uspeha kandidatov

Splošno maturo je v spomladanskem izpitnem roku opravljalo 340 kandidatov: 118 kandidatov na osnovni in 222 na višji ravni. To pomeni še številnejšo skupino kakor lani: opazimo, da število kandidatov vsako leto naraste približno za en razred.

Na podlagi uspeha kandidatov se je DPK odločila za mejne točke pri ocenjevanju: 50 % za oceno 2, 62 % za oceno 3, 74 % za oceno 4 in 86 % za oceno 5 ter 86 za +2, 92 za +3. Meje so skoraj enake kakor v prejšnjih letih in primerljive z drugimi tujimi jeziki.

Najnižji doseženi odstotek znanja na osnovni ravni je bil 56, najvišji pa 97; to je pričakovan razpon in je manjši kot lani. Notranja razporeditev znotraj teh odstotkov je smiselna. Povprečno so kandidati dosegli 80,6 %, za 3 % več kakor lani. Tudi pri ustnem delu izpita so dosegli višji rezultat (85,4 %) od lanskega. Bolje kakor v prejšnjih letih so reševali izpitno polo 1 B – poznavanje in raba jezika (79,7 %), tudi pri slušnem razumevanju je rezultat 77 %. Pri vodenem pisnem sestavku so povprečno dosegli 85,5 %, pri prostem pisnem sestavku pa 79 %. Kandidati na osnovni ravni niso v nobeni izpitni poli presegli rezultatov kandidatov na višji ravni. Letošnji rezultati kažejo dobro povprečno znanje kandidatov na osnovni ravni, ki je v primerjavi z lanskim kakovostnejše in širše. Komisija je zelo zadovoljna z doseženim rezultatom na osnovni ravni.

Na višji ravni je najnižji doseženi odstotek 44, najvišji pa 99; to je največji razpon v vseh letih splošne mature. Razporeditev po doseženih točkah (85,25 %) kaže lep in za 1 % boljši rezultat kakor lani (84,24 %). Tudi na ustnem delu izpita so kandidati v povprečju dosegli visok odstotek (89 %). Pri bralnem razumevanju je bilo najnižje število točk 12 od 26, kar kaže na večjo diferenciacijo pole, saj so bila besedila kar zahtevna in daljša. Kljub temu pa je 89 kandidatov doseglo vseh 26 točk. Na višji ravni so kandidati zelo podobno reševali izpitni poli 1 A in 1 B, saj so pri slednji dosegli povprečno dosegli 83,5 %, in prav tako izpitno polo 2 – slušno razumevanje, pri kateri so dosegli 82,4 %. Tokrat je rezultat na višji ravni pri slušnem razumevanju bistveno višji, to pa kaže, da so naloge primerno otežene in diferencirajo/ločujejo kandidate tudi pri pomembni receptivni spretnosti. Pri pisnem sestavku na temo iz književnosti se je pokazalo, da so ravni literarne interpretacije dobre in zanimive (povprečje 83,6 %). Članice DPK SM za španščino smo poleg klasičnega literarnega opisa vključile tudi razpravljalni del, ki je kandidatom resda dal nekoliko več svobode, a tudi več zahtevnosti po taksonomskih stopnjah. Zato smo zadovoljne, da so predvsem rezultati izpitne pole 3 B, pri kateri

mora imeti kandidat poleg osnovnega znanja o literarnem delu tudi zmožnost interpretacije in argumentacije v španščini, pokazali res pravo vrednost kandidatov. Glede rezultatov pri ustnem delu izpita nas veseli, da je 27 % kandidatov na višji ravni doseglo vse možne točke, pa vendar je, statistično gledano, nekoliko zaskrbljujoče, da rezultat ustnega izpita ponovno izstopa in da je kar nekaj takšnih kandidatov, ki tega »znanja« v pisnem delu niso potrdili ali se mu vsaj približali. Komisija je na to že opozorila profesorje (tako kakor lani) in videti je, da bomo morda z nenehnim opozarjanjem dosegli statistično pravilnejši rezultat. Res pa je, da so zadnja leta pri izpitu splošne mature iz španščine na VR vključeni tudi kandidati t. i. »evropskih oddelkov«, ki imajo poleg rednih ur španščine še dodatne ure za projektno delo: prav gotovo je eden od vzrokov za visok uspeh pri ustnem delu in pri argumentaciji tudi poudarjeno delo v tem programu.

Komisija je z rezultati v celoti zadovoljna, saj kažejo na veliko kakovost in vnemo pri poučevanju in učenju španščine.

4.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

Komisija meni, da je bila izžrebana izpitna pola jasna in ni ustvarjala nepotrebne zadrege in zapletov pri kandidatih. Bila je grafično in slikovno zanimivo opremljena.

V skladu s pričakovanji so povprečni dosežki na višji ravni višji kakor na osnovni. Na obeh ravneh je kandidate najbolj razločevala izpitna pola 1 B – poznavanje in raba jezika, na osnovni ravni pa letos prvič tudi slušno razumevanje. »Slovnične« izpitne pole iz španščine niso strogo strukturne narave, ampak postavljajo kot zahtevo rabo slovnice in besedišča v čim bolj stvarnih okoliščinah, zato je včasih zahtevnost višja, a ustrežnejša glede na komunikacijski pristop poučevanja.

Prepričani smo, da so bili naslovi za vodeni spis in za daljši pisni sestavek dobro in aktualno izbrani, saj so pokazali »pravo« vrednost znanja kandidatov. V izpitni poli 3 A so kandidati španskemu prijatelju opisovali film, ki so si ga ogledali. V izpitni poli 3 B so se kandidati dokaj enakovredno odločali med dvema naslovoma; v enem so morali izpostaviti svoje mnenje o gradnji komercialnih centrov v sodobnem svetu, v drugem pa mnenje o tem, ali smo si ljudje enaki, pa vendarle različni.

Zunanji ocenjevalci so izrazili zadovoljstvo z izborom nalog, z raznoliko tematiko in tipologijo in s stopnjo zahtevnosti. V skladu s tem ni bilo izraženih mnenj po spremembah v sestavi izpita ali Navodil za ocenjevanje.

4.3 Strokovno opažanje

V izpitnih polah, ki jih je pripravila DPK SM za španščino, v spomladanskem roku splošne mature ni bilo napak.

Pri letošnji splošni maturi opažamo, da je bil dosežen največji razpon doseženih točk na višji ravni. Razlike med najslabšimi in najboljšimi kandidati so torej večje kakor pred leti, to pa je logična posledica višjega števila kandidatov. Ponovno opažamo, da opravljajo izpit na višji ravni, torej tudi literaturo, tudi slabši kandidati. To se je pokazalo pri pisnem sestavku na temo iz književnosti, ki zahteva največ samostojnega razmišljanja in ustvarjalne in pravilne uporabe jezika. Seveda pa vprašanja v literarni izpitni poli ne zahtevajo reprodukcije znanja, ampak poznavanje vsebine, njeno povezovanje in interpretacijo ter argumentiranje.

Kljub najvišjemu številu kandidatov doslej so bili na letošnji splošni maturi iz španščine vloženi le štirje ugovori na oceno. Večina naših zunanjih ocenjevalcev je stalnih in imajo sedaj že več kakor desetletne izkušnje, to pa se kaže v kakovosti in učinkovitosti ocenjevanja maturitetnih izpitnih pol. Kakor vsa leta do sedaj sta se moderacija in skupno ocenjevanje izpitov v prostorih Rica izkazala za zelo učinkovita, je pa bilo nekaj več tehničnih napak pri samem izpolnjevanju ocenjevalnih obrazcev. Kljub vsakoletnemu naraščanju števila kandidatov 15 zunanjih ocenjevalcev oceni izpitne pole v treh dneh.